

CO BY MĚL VĚDĚT KAŽDÝ, KDO SI CHCE UDĚLAT REÁLNÝ NÁZOR NA PROBLEMATIKU TĚŽBY ZLATA v MOKRSKU, Kašperských horách nebo JINDE V ČR:

1. Otázka legislativy pro průzkum a těžbu zlata

Česká legislativa značně zaspala. Současný "horní zákon" je založen na socialistické filosofii, podle které vše, co se ve státě vyskytuje, patří státu bez ohledu na to, kdo to vytvořil nebo kdo to využívá. Tak se dívá i na znalosti o vlastnostech podzemního nerostného bohatství. Ať průzkum dělal kdokoliv, výsledek patřil státu. To ale dnes už není pravda.

Český horní zákon také nezná pojem nehmotného majetku, což jsou v případě nerostného bohatství znalosti o místě a formě výskytu nerostných surovin v podzemí, čili KNOW-HOW. To rozdávat zadarmo zahraničním subjektům je případ pro trestní zákoník. Hodnota tohoto know-how je mnohem vyšší, než náklady na průzkum ložisek, a s takovým know-how se obchoduje na světových trzích.

V této souvislosti je český horní zákon v příkrém rozporu s českým zákonem o zadávání veřejných zakázek, a zadání průzkumu je takovou zakázkou.

2. Základní technické informace o technologii těžby zlata

Ve známých českých ložiscích se zlato vyskytuje ve formě disperze, čili velmi jemně až mikroskopicky rozptýlené. Z takových ložisek lze zlato získat jedině vytěžením rudy a vyluhováním celého množství této rudy vhodným rozpouštědlem. Tak například uran se vyluhuje kyselinou sírovou, zlato kyanidem. Protože kyanid je velmi jedovatý, hledají se jeho méně nebezpečné náhražky, ale to je dosud jen v laboratorním měřítku (např. deriváty cukru).

Ekologická nebezpečí při těžbě dispergovaného zlata jsou tři.

První je samotná těžba velkého množství rudy, jedná se totiž o miliony tun rudy. S tím je spojeno nebezpečí obnažení dalších látek, provázejících zlato, jako je např. arzén.

Druhou je drcení těchto milionů tun na jemný prach, aby mohlo vyluhování vůbec fungovat. Rudu lze drtit v místě těžby a pak dopravovat na místo vyluhování hydraulicky nebo pneumaticky, to ale působí znečištění vod nebo ovzduší. Rudu lze dopravovat v nerozemletém stavu, ale to je možné pouze mechanicky. Tak např. v případě Mokrsko by se jednalo o 360 000 jízd dumperů s nákladem 50 tun, což vyžaduje speciální silniční síť až do místa vyluhování. Nebezpečím je prašnost a obtěžování hlukem 24 hodin denně.

Třetím nebezpečím je samotné vyluhování, z kterého ale odpadá kal v množství původní rudy, zvýšeném o podíl vody z hydraulického zpracování. Vyluhování v případě Mokrsko nemůže být vzhledem k toxicitě prováděno v místě těžby, ale v dostatečné vzdálenosti od vodních toků. Pak je třeba vyřešit otázku, kam s těmi miliony tun zbylého kalu.

3. Závěr

Je patrné, že v českých podmínkách hustého osídlení je popsána technologie nepoužitelná, a tak to zůstane ještě po velmi dlouhou dobu. Dosavadní blokaci těžby zlata kyanidovým vyluhováním je třeba zachovat ještě nejméně po dvě generace.

Občanské aktivity na ochranu přírody a lidí je třeba mířit dvěma směry: legislativním a ekologickým. Rizika spojená s těžbou jsou nesmírná a možné škody nevyčíslitelné.

Poznámka o autorovi

Ing. Pavel Filka, CSc. byl po několik desítek let hlavním projektantem velkých technologických staveb v oboru chemickém, potravinářském a farmaceutickém. Mezi jiným byl autorem procesu a zařízení na zpracování kyanidu zlatistého, které je v provozu v jednom známém německém metalurgickém podniku. Tam se jedná o vytěžení zlata z průmyslových odpadů a elektronických zařízení.